

יציאות השבת פרק ראשון שבת

יא.

עין משפט
נר מצוה

עשרים ושש דכתיב עשרה שנה עבדו את כדלעומר. אין זו שנה וי"ג מרדו אין זו שלום שהיו בהן מלחמות הרי כ"ה שנים ושנת כ"ו נהרג כדלעומר והיתה בשלוה כ"ו הנותרים מנ"ב: לרומם בית אלהינו. ועל ידי כן זכינו לתת לנו גדר ציהודה:

קשקושי ואברורי. ז' צירניות ומגדלים: רב אשי ראש ישיבה היה במתא מחסיל ומנעם מלהגביה צמיהם יומר מנהכ"י: **סחה ישמעאל** לשמשו: ולא **סחה נכרי** אדומים שהיו רשעי יומר: **סחה** אומה מבני פרסיים: **סלמיד סחה** אס יקניטנו יענישנו וכן יתוס ואלמנה מפני שדמענת מנויה: **חולי** הוא חולי ארוך המנווהה והולך וממיש כח כגון אסתא וחולי הראש: **כאב** הוא ההולך וצא כגון כאב שן כאב מכה: **מיחוש** חששא צעלמא לפי שעה וקל: **חללה של רשות** עומק לצס שהוא צריך להיות לו לצ לכמה מדינות למס הקצוב ולכמה מלחמות ולכמה משפטים והכל ביום אחד: **עיגלא סילסא** יט שלישי לצטן שהוא משוזה מפני שהצמחה צקטונה אינה עדיין צמחה וולד ראשון ושני אינו צריא: **והא סנה לא רישא אס הפחילו אין מפסיקין** וגבי תפלה קיימין ולמה ליה למיהדר למיתני ואין מפסיקין לתפלה: **אסאן לדברי סורה** ומילתא אחריתי נקט: **סחריס העוסקין בסורה מפסיקין** מורמן לקריאת שמע דומנה דלוריי וצככך וצוקמן ואין מפסיקין לתפלה: **אזל אלו** סוחלי ומפסיקין מורמנו לאומנותו כ"ש ספסיק לתפלה: **יעיר סנה** שהיו עולים צצעה לעלייה ונשאין ונותנין אס השנה ראויה וצריכה להסעבר כדלמר כנסהדרין (א): על הצבי ועל פירות האילין ועל המקופה: **מתנני' שמה ישנה ויאל** משחשך: **ולא יפלה אס לנו** מצער כניס מצגדיו דממרגמיני צצמתי פלימי (דברים טו) ולקמן (יב) מפרש טעמא: **ולא יקרא לאור סנה** מצפר שמה יטה סנה להציא השמן לפי הפתילה שדלק יפה ונמצא מצעיר צצבת: **סחון** חון הכנסת המקרה צצעה הקוראים בתורה ופעמים שאינו יודע היכן צריכין לקרות למחר ורואה היכן קורין תינוקות של בית רבן צצבת זו והן קורין צפדר לאור סנה צצית הכנסת ויודע שהיא פרשה של שבת זו. **לא חון מלמד תינוקות ורואה היכן יתחילו למחר והיכא יסיימו פשוטיהן:** **כיואל צו** לעשות החקקה לעצירה אמרו: **לא יאכל סוז עם הצצה** וכ"ש סהור עם הצצה: **מפני סרגל עצירה** מפני שמתקן שמתקין יצא לעצול וצס שהיא צצבת: **גב' לא יעמוד אדם צצצה** י וישט פיו וראשו לרה"ר לאחוז כלי ולשמות גורה שמה יוציא הכלי אליו ונמצא מתחייב טחאת: וכן

תורה אור השלם
1 שתיים עשרה שנה עבדו את כדלעומר ושלוש עשרה שנה מרדו ובארבע עשרה שנה בא כדלעומר והדלקים אשר אתו היו את רפאים בעשרת קנים ואת הוידים בהם ואת האזניים ביהוד קרקנים: בראשית די דה- 2 כי יקדים אנתו ובעצבתו לא יקדים אלהינו וט עלינו חסד לפני מלכי פרס קרת לנו מתקה ולרומם את בית אלהינו ולהעמיד את דברינו ולקחת לנו גדר ביחודה וברישתנו:
עורא ט ט
3 שמים לרוח קארין לענק ולב מלכים אין חקק: משלי כה ג

תורה אור השלם

1 שתיים עשרה שנה עבדו את כדלעומר ושלוש עשרה שנה מרדו ובארבע עשרה שנה בא כדלעומר והדלקים אשר אתו היו את רפאים בעשרת קנים ואת הוידים בהם ואת האזניים ביהוד קרקנים: בראשית די דה- 2 כי יקדים אנתו ובעצבתו לא יקדים אלהינו וט עלינו חסד לפני מלכי פרס קרת לנו מתקה ולרומם את בית אלהינו ולהעמיד את דברינו ולקחת לנו גדר ביחודה וברישתנו:
עורא ט ט
3 שמים לרוח קארין לענק ולב מלכים אין חקק: משלי כה ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סנה סחה. כ"ב רש"י צ"ב כירה ד"ה מה רכס עם חמני עם אומה שסיחה עם פרסיים עכ"ל: (ב) ד"ה עגלא סילסא שלישי. כ"ב ובעינינו ד"ה סנה. דעה רש"י בעצמא פ"י זה ע"ש: (ג) תוס' ד"ה עגלא ואל סחתי ויהי עיקר מפרשי פירש דמכריס הם כומרים מפסיקים דומים למלאכי חללה:

גליון הש"ס

גם' הבריש שהיו עוסקים בתורה מפסיקין לק"ש ע"י מ"ק ט ע"ב תוס' ד"ה עגלא סילסא שלישי ע"י ויש עומד צוה הלא"ח צצמנותו: **מתנני' שמה ישנה ויאל** ע"י לעול ג ע"א תוס' ד"ה עקרת גופו: **תוס' ד"ה כגון ר"ש וחבריו** בע"ל היינו קריאת שבת. ע"י כרכום טו ע"א תוס' ד"ה אסאן:

מוסף רש"י

ראפילו בשבת. יכול להפנות כדי שיקבל סנה גופו ותנתינו (ב). ברשות הרבים וישנה ברשות היחיד. דמישני שמה יקרא גופו למקום גליו ויאל ע"י עמו (ש"ב) כ"ב ע"י ט"ז.

תוס' ישנים

(א) ואמר דכתיב עקב דכתיב גגן דיקן כקשקושי עילין לפי שאין שמתמשש עילין כמו שהיו נעילין למתמשש על גבוהותן כימי תמיים ולפ"י א"ל להגביה כהני יומר משאר גגין:

מוסף תוספות

א. דרוקא בימיהם שהיה עיקר השמישין של הגג שהיו שוכבין עם וזהו גגא לעשות השמיש למעלה מבית הכנסת. הנהוט מרדכי סימן מ"א.

1. דאמר ר' לר' יוחנן אתו חבירי לבבל שנה נפל. ג. עליה דרשב"י כי היה יתיב במערותא. פי' ה"רן. T. אלמא חוה מפסיקין לתפלה. י"ל. שטת לה"רן. ה. והיא דנקט מצילו לאו דוקא. שטת לה"רן. I. שפילוי. מוס' סילסא. I. גבין היה אבן מונחת לו בחוקי. מוס' סילסא. II. המשקים הצריכין לו ניהוה. פי' ה"רן. II. אפי' שותה בכלים שאינן צריכין לו. פי' ה"רן. אבל בארבעים שאינן צריכין לו בחוקי פלוגתא דר"מ אוסר ורבנן שרר. רמב"ם. I. דמחשבתו משיא ליה מקום. רמב"ם. II. מוס' סילסא. טפף: דאזי חשבו כמנוח ואפי' היה מולך. (וע"י הוא מציא לחי מהיולא ע"י מוס' סילסא.)

ול"א תחת חבר. פירש צקונטרס חצר פרסיים ול"ג לפרסיים היו צצבל מימות כורש כדפירש"י צפ"צ דגיטין (דף טו.) ומצרים צימי רבי יוחנן אמו לצבל כדלמר כהבא על צימתו (יבמות סג.)¹ ועוד דלמרין צקדושין (עב.)

הראני חצרין דומין למלאכי חללה משמע דחברי אומה אחרת היא והא דלמר צפרק צ' דגיטין (דף טו.) אלא חצרה שקל שרגא ממקמייהו אמר רחמנא או צטולך או צטולא דבר עשו למימרא דבני אדומים מעלי מפרסיים והסניא אלהים הצין דרכה וגו' ידע הקצצה שאין ישראל יכולים לקבל רוב גורמיו של עשו הרשע עמד והג' אומס לצבל ללו משוס דחברים היו פרסאי אלל עיקר היו הפרסיים והחברים שצייניהם היו כפופין להן ומשני הא מקמי דלחו חצרי לצבל היו פרסאי מעלו מרומאי והא דקאמר או צטולך או צטולא דבר עשו צמר דלחו חצרי לצבל צימי ר' יוחנן כדמוכס כהבא על צימתו (יבמות סג.) והרשיעו את הפרסיים דרומיים מעלי מפרסאי ורש"י פירש שם דלחו חצרי לצבל פרסיים צימי כורש ול"ג כדפירש"י דהא צימי רבי יוחנן אמו חצרי ופרסיים צימי כורש וכדמוכס צקדושין (דף עב.) ללא אומה אחת הן והר"ר יעקב מקורציל (ט) מפרש דחברים היו משרתים מפרסיים דומים למלאכי חללה לפי שלצושים צגדים שחורים ורצחים ויינו שקלל הכומר שרגא להציא לע"ז שלהן:

כגון אנו מפסיקין בין לקריאת שמע בין לתפלה. והא דלמר ליה רבי זירא לרבי ירמיה ט מסיר אנו משמוע תורה וגו' וי"ל מורמו הימה ארומנתו או עדיין לא היתה שעה עוברת:

כגון רבי שמעון בן יוחי וחבריו. והא דלמר לקמן (דף לג.) ג"י הוה מטיי (ומן תפלה) לציס ומכסי ומלל"ה הווא מ' מצלי היינו ק"ש: **בעיבור שנה** שלא יתקלקלו המועדות:

שמה ישבחה ויצא אליצא דרצא דלמר לא גורי גזירה לגזירה אין לפרש שמה ישכח המחטא דלפילו יצא ליכא ציקור דלוריייתא כדליתא צפ"צ דצ"ב (דף טו.) א"כרי צו ושכחה לענין שבת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה אלל שמה ישכח את המחט להנניעו עד שיהיה שבת ולצסוף כשיזכור את המחט ישכח שהוא שבת ואלא: **לא יעמוד אדם ברה"ר וישתה ברה"א**. צהומא תפילין (עירובין דף טט.) מוקי לה צחפליס דלרבייס דו ודברי הכל פי' אפי' רבנן דלמרי עומד אלס כה"ה ומטולטל צרה"י הכא מודו דכין דלרין לשמות¹ איכא לניחא שמה יציאס אלל¹ וא"ת השתא נמי כי יניס ראשו ורובו אמאי שיי הא מפיק מנה"י לרה"ר? שלוקח צרה"י ונחית צצנטו צרה"ר?

דכ"י אמר התם דלענין מים ורק חייב טחאת ויש לומר דצציעתו היינו הנחמו ואין לחוש צמה שצבו נכנסים למוך מעי כדלמר¹ (לקמן דף פ.) הוציא דיו לכתוב צ' אותיות וכתבן

אפילו חשיכה דתיגין בתרה מנחה היא. תני התם בסוף עירובין, לא יעמוד אדם אדם שיהיה חתן הניח, א"כ הכניס ראשו ורובו למקום ששותה

(א) אולי רבינו צצמתי נעלם למשי' המו"ש כדפירש"י לשבת כהבא על צימתו (יבמות סג.)¹ כשעמיד הק"ש לחזר נמי צציקים לצונן ודלתימא צצכרות צ"ב צמחור סג היא לישנה. והיינו דכתיב והעמיד את כרמיתו ע"ש דר"ק.

דממיצ

סח א מיי פ"ח מהל' תפלה צ צטו"ש: א"כ פי' קי עטף צ: סח ב צטו"ש ע"ש: ע ב מיי פ"ח מהלכות ע"ש הלכה צ' סמ ע"ש דרבינו ג' צטו"ש א"כ פי' רכ עטף צ צטו"ש א"כ וצ"ל כן וצ"ל דלענין ד' קצ"ב. דלר"ש כן וצ"ל דברכות פי' ה' וצ"ל דלענין פי' טו: עא ד מיי סט צטו"ש א"כ פי' תפסה עטף צ: עב ד מיי וסמט סט צטו"ש א"כ פי' רכ עטף ד: עג ד מיי פ"ח מהלכות ע"ש הלכה טו סמט ג' לאון רמב צטו"ש א"כ פי' תפסה עטף צ:

עד ז ח מיי פ"ח מהל' ק"ש הלכה ה ופ"ו מהל' תפלה ה' סמט ע"ש יט צטו"ש א"כ פי' קו סמט צ: עה ז ח מיי פ"ח מהל' ק"ש הלכה ה: עז י מיי פ"ח מהל' שבת הלכה ט סמט לאון סה צטו"ש א"כ פי' רכ עטף צ: עז ח מיי פ"ח מהל' שבת הלכה ט סמט צטו"ש א"כ פי' שט עטף צ:

רבינו חננאל

שתיים עשרה שנה עבדו את כדלעומר ושלוש עשרה שנה מרדו. הרי כ"ה שנה, ובארבע עשרה למרידה בא כדלעומר והחריבה נמצאת וישלה כ"ו שנים ותשולל צ"ב לישבתה. וכל עיר שנגזרה בהגזירה מן הכנסת סופה ליחרב שנאמר לרומם בית אלהינו ולהעמיד את חצרותיו. אמר רב אשי [אנא] עבדי למתא מחסיא שהגבתי הכנסת למעלה מכל גג דלא ליחרב מהאי ערך אלהים. אמר רב תחת נכרי ולא תחת ישמעאל, תחת ישמעאל ולא תחת חבר, שהן רעים, כדורסינן ביבמות תחת חבר ולא תחת ת"ח, כלומר אין בו כח להציל מיד הישעיים בבורות רבה, וכ"ש יתום ואלמנה. אמר רב כל חולי ולא חולי מביי, וכל כאב ולא כאב לב, כל מוחש ולא מחוש ראש, אמר רב יפה תענית הילום כאש בעבורת. אמר רב חסדא וכו' ביום. אמר רב יוסף ואפילו בשבת. (ואינו תענית הלום) זה האמר רב ליה אדם תעניתו ופרש (ואינו תענית הלום) אלא שקיבל עליו מצמצו להתענות בו. ואפילו אם אירע בו אונס ליה ופרש, ודייקינן מהא דרבי' בתעניות צצרא קביל עליה כי הא שפירי היכא אדריעי בו (צצער או אונס). אמר רב ליה אדם תעניתו ופרש תענית הלום בין כך ובין כך לא. אם התחילו אין מפסיקין לה לא שנו אלא כגון רש"י ודבריו שותרות אומנותן אבל כגון אנו מפסיקין אפילו לתפלה. והא דרבי' כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לק"ש. הדיא בעיבור שנה תניא, ד"ר אלעזר בר' צדוק כשהיו נסוקים בעיבור שנה ביבנה לא היינו עוסקין לא לק"ש ולא לתפלה. מתינ' לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה. שמה ישכח בליו¹ ולא יקרא לאור הגר באמת אמרו החזן רואה היכן תינוקות קוראין אבל הוא לא יקרא כיוצא בו לא יאכל הוב עם הזבה מפני הרגל עבירה: **גב' תנן התם לא יעמוד אדם ברה"ר וישתה ברה"א** אבל אם הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה מותר וכן

שתיים עשרה שנה עבדו את כדלעומר ושלוש עשרה שנה מרדו. הרי כ"ה שנה, ובארבע עשרה למרידה בא כדלעומר והחריבה נמצאת וישלה כ"ו שנים ותשולל צ"ב לישבתה. וכל עיר שנגזרה בהגזירה מן הכנסת סופה ליחרב שנאמר לרומם בית אלהינו ולהעמיד את חצרותיו. אמר רב אשי [אנא] עבדי למתא מחסיא שהגבתי הכנסת למעלה מכל גג דלא ליחרב מהאי ערך אלהים. אמר רב תחת נכרי ולא תחת ישמעאל, תחת ישמעאל ולא תחת חבר, שהן רעים, כדורסינן ביבמות תחת חבר ולא תחת ת"ח, כלומר אין בו כח להציל מיד הישעיים בבורות רבה, וכ"ש יתום ואלמנה. אמר רב כל חולי ולא חולי מביי, וכל כאב ולא כאב לב, כל מוחש ולא מחוש ראש, אמר רב יפה תענית הילום כאש בעבורת. אמר רב חסדא וכו' ביום. אמר רב יוסף ואפילו בשבת. (ואינו תענית הלום) זה האמר רב ליה אדם תעניתו ופרש (ואינו תענית הלום) אלא שקיבל עליו מצמצו להתענות בו. ואפילו אם אירע בו אונס ליה ופרש, ודייקינן מהא דרבי' בתעניות צצרא קביל עליה כי הא שפירי היכא אדריעי בו (צצער או אונס). אמר רב ליה אדם תעניתו ופרש תענית הלום בין כך ובין כך לא. אם התחילו אין מפסיקין לה לא שנו אלא כגון רש"י ודבריו שותרות אומנותן אבל כגון אנו מפסיקין אפילו לתפלה. והא דרבי' כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לק"ש. הדיא בעיבור שנה תניא, ד"ר אלעזר בר' צדוק כשהיו נסוקים בעיבור שנה ביבנה לא היינו עוסקין לא לק"ש ולא לתפלה. מתינ' לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה. שמה ישכח בליו¹ ולא יקרא לאור הגר באמת אמרו החזן רואה היכן תינוקות קוראין אבל הוא לא יקרא כיוצא בו לא יאכל הוב עם הזבה מפני הרגל עבירה: **גב' תנן התם לא יעמוד אדם ברה"ר וישתה ברה"א** אבל אם הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה מותר וכן